

תהלים (9)

עבודת ה', לא "מוסרות" ולא "עבודות"

נְתַקֶּה אֶת מוֹסְרוֹתֵינוּ וְנִשְׁלִיכֶּה מִמֶּנּוּ עֲבֹתֵינוּ, יוֹשֵׁב בְּשָׂמִים יִשְׁחַק אֲדָנִי יִלְעַג לָמוֹ (ב, ג-ד)

להכניס את עצמו למהלך של התמדה בלימוד והוא פשוט מיוחד: אני לא אעמוד בזה, לא אוכל! גם מוסרות גם עבודות! לכן מלכתחילה הוא לא נכנס לענין. זה פשוט מצחיק. נכון שזוהי עבודת, אך באמת הכל הוא תענוג!

נפש שמשון "תהלים" מאת הרב פינקוס זצ"ל

אין שכירות משתלמת אלא לבסוף

אֶסְפְּרָה אֶל חֶק ה' אָמַר אֱלִי בְּנֵי אֶתָּה אֲנִי הַיּוֹם יִלְדְּתִיךָ שָׂאֵל מִמֶּנִּי וְאֶתָּנָה גוֹיִם נִחְלָתְךָ וְאַחֲזַדְתָּ אֶפְסֵי אָרֶץ (ב, ז, ח)

יש לדקדק דהא קיי"ל אין שכירות משתלמת אלא לבסוף, דשכירות בהאי עלמא ליכא, ואיך כאן הוא אומר שאל ממני ואתנה גוים נחלתך ואחזתך אפסי ארץ, שהם טובות העולם הזה. יש לומר, אם ישראל הם במדרגת עבד אז נוטלין שכרם אלא לבסוף, כי אז באים בתורת שכירות ושכירות אינה משתלמת אלא לבסוף, מה שאין כן אם כבנים אז הם נוטלים תמיד בלי הפסק. ועוד יש לפרש אם מה דאיתא בזוהר הקדוש פרשת בהר סיני וז"ל: מאן דאשתדל באורייתא אקרי בן לקובה ע"כ. ובוה יבואר "אֶסְפְּרָה אֶל חֶק ה'" דהיינו שאני עוסק בתורה אז אני במדריגת בן וזהו "אמר אלי בני אתה", וע"ז שאל ממני ואתנה נחלתך ואחזתך אפסי ארץ, כי בדין אני אטול שכרי בעולם הזה, כי אין אני בא בתורת שכירות.

תהלים "שם משמעון"

שָׂאֵל מִמֶּנִּי וְאֶתָּנָה גוֹיִם נִחְלָתְךָ וְאַחֲזַדְתָּ אֶפְסֵי אָרֶץ (ב, ח)

שנו רבותינו, משיח שעתיד להגלות במהרה בימינו אומר לו הקב"ה, שאל מה אתה מבקש ואני נותן לך, שנאמר "שאל ממני", כיון שרואה שמשח בן יוסף שנהרג, אומר רבונו של עולם איני מבקש ממך אלא חיי, אמר לו עד שלא שאלת כבר התנבא עליך דוד אביך, שנאמר: חיים שאל ממך נתתה לו אורך ימים עולם ועד. דבר אחר שאל שיהו ישראל קיימים לעולם ועד.

ילקוט שמעוני

וְעֵתָהּ מְלָכִים הִשְׁפִּילוּ הַנְּסוּרוֹ שִׁפְטֵי אָרֶץ (ב, ט)

אחרי שהקב"ה אמר לכלל ישראל "בְּנֵי אֶתָּה אֲנִי הַיּוֹם יִלְדְּתִיךָ", והראה שהוא אוהב אותם אהבה טבעית, אהבה שאינה תלויה בדבר, אין לכם אומות העולם דרך אחרת, עליכם להבין את המציאות: "הוסרו" והיכנסו גם אתם לקשר הזה. המטרה של עם ישראל אינה לכבוש את האומות, אלא להיפך, שישכילו גם הם לקבל על עצמם עול מלכות שמים. א"א לברוח מרצון ה'! מה

"צחוקו" של הקב"ה, שהוא כביכול צוחק על ההתרגשות של הגויים והחרדה העמוקה שתוקפת אותם מפני מלכות ה' בעולם. פחד זו בעיניו של הקב"ה הוא שטות ומעורר צחוק! בעצם, לא רק גויים מתרגשים וחוששים מפני עבודת ה', אלא גם יהודים כל אחד לפי עניינו: חילונים, דתיים וחרדים. הגויים אומרים "נְתַקֶּה אֶת מוֹסְרוֹתֵינוּ וְנִשְׁלִיכֶּה מִמֶּנּוּ עֲבֹתֵינוּ". הם טוענים ששלטון התורה הוא עבודת קשה מאוד לסבול אותה, והם ממשילים את מצוות התורה לשני מילים: "מוסרות" ו"עבודות", וכך ביאר ה"מצודת דוד": "מוֹסְרוֹתֵינוּ", הם קשורי רצועי העול, "עֲבֹתֵינוּ", חבלים עבות בת ג' יתרים.

כלומר, הקושי בקיום המצוות התורה מתחלק לשני חלקים: ישנן מצוות שהן קשות לקיום בעצמותן, כדוגמת שבת, יום שלם שא"א לעשות כמעט שום דבר. זהו מצוה שהיא בבחינת "מוסרות", רצועה קשה הכובלת את האדם. לעומת זאת מצוות תפילין אינה בגדר "מוסרות", זו אינה מצוה כה קשה, אך כשיש גם תפילין, גם ציצית, גם שחרית, מנחה וערבית ועוד הרבה מצוות, הכל ביחד "נקלע" כביכול ל"עבודות", חבל עבה שקשה מאוד לסבול אותו.

וכך טוענים הגויים, השלטון של עם ישראל קשה משני טעמים: ראשית ישנם דברים שמאוד קשה לעמוד בהם, כדוגמת איסורי עריות. הם רוצים להיות משוחררים. ושנית, ישנם כ"כ הרבה מצוות ופרטים שא"א לעמוד בהם! וע"ז "יוֹשֵׁב בְּשָׂמִים יִשְׁחַק". משל למה הדבר דומה? יהודי, אב לחמשה עשר ילדים שעליו לחתנם הולך ברחוב ורואה לפתע ארנק ובו מליון דולר מונח על הרצפה, הפקר לכל מוצא. אומר לו חבירו: תרים את הארנק, יהיה לך כסף רב שהנך זקוק מאוד! עונה היהודי: אותי למדו שעשירות זו עבדות. "מרבה נכסים מרבה דאגה". אם אהיה עשיר לא אוכל לישון בלילה, כל זמן אפחד שמא יגנבו ממני את הכסף. לכן לא ארים את הארנקי! הרי זוהי תשובה מצחיקה! הקב"ה פשוט צוחק ממחשבתם של אוה"ע! אתם רוצים לנתק את העול של תורה, של עם ישראל! זהו אמנם עול, אבל זהו כדאי! זהו מוסר גדול גם עבורנו, לפעמים גם אנחנו נמצאים תחת השפעת אומות העולם, קשה לנו לקבל את התורה. אדם פשוט זורק מעצמו את המוסרות והעבודות שהם כ"כ לטובתו. לפעמים אדם רוצה

הלכה: שאלה: אם הוציא כיס של ר"ת תחילה האם יניחם לפני רש"י.

תשובה: מי שפגע בתפילין של ר"ת תחילה לא יניחם, אלא יניח של רש"י תחילה. כתב המ"ב (ס"ק כ') אם נזדמן שהוציא כיס של ר"ת תחילה יעבירם כי לדידן רש"י עיקר ולא הוי בזה אין מעבירים על המצוות ואף על פי כן לכתחילה יזהר שלא יבא לידי כך. ע"כ. וכ"כ בהלכה ברורה (אות י'). וכתב בהליכות עולם (חלק א' עמוד כה) מי שדרכו להניח תפילין של רש"י ושל ר"ת בזה אחר זה, ובטעות לקח תפילין של ר"ת, בחושבו שהם תפילין של רש"י, ובירך עליהן, ושוב הרגיש בטעותו לאחר מכן, וכבר התחיל להתפלל עם תפילין של ר"ת, כשבא להניח תפילין של רש"י צריך לחזור ולברך עליהן, שאחר שהפסיק בינתיים בקריאת שמע ותפלה, אחר שהניח תפילין של ר"ת, צריך לחזור ולברך. ומכל מקום אם הרגיש בטעותו מיד לאחר שסיים הנחת תפילין של ר"ת, ולא הפסיק בדיבור כלל לא יברך על הנחת תפילין של רש"י, שיש אומרים שאין עשיית מעשה בין הברכה לבין תחילת עשיית המצוה נחשב להפסק, וספק ברכות להקל. ע"כ. וכ"כ בקיצו"ש ילקו"י (אות יב-יג').

פתגם: חבר זה משהו מתוק אשר יודע מתי לשחוק

ספר "שמחה"

חקירה: מצוות צריכות כוונה

אם לא כיוון כאילו לא עשה את מעשה המצווה כלל אלא כמתעסק, או שאין בזה כלל מעשה מצווה, וכמו המניח תפילין ברגליו (קובץ שעירויים ב"ב נד ברבע האחרון, תולה במחלוקת ראשונים)

ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: תקנות חדשות

כאשר התקבל הגאון בעל "שאגת אריה" לרב ואב בית דין בעיר מץ, אמרו לו פרנסי העיר, כי מנהג אבותיהם בידיהם, שכל רב חדש המתמנה בעיר הזאת, עושה תקנה חדשה וכותב אותה בפנקס הקהילה. מיד ציוה הרב להביא לפניו את הפנקס וכתב בו: לא תגנוב! לא תנאף! לא תחמוד!. השתוממו אנשי העיר: הלא הדברים האלה כתובים בתורה? הסביר להם הרב: כבר נוכחתי לראות, כי מה שכתוב בתורה אינכם מקיימים, אבל אתם מדקדקים היטב בתקנות הכתובות בפנקס, לכן כתבתי גם את אלה בפנקס, אולי מעתה תקיימו אותם!

ספר חד וחלק חלק ג'

שבת שלום!

יוצא לאור לרפואה שלימה של ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, רפאל יהודה בן מלכה, שלמה בן מרים, בנימין יעקב בן זוהרית רות, דניאל בן רחל. לעילוי נשמת ר' רזיאל בן אילנה זצוק"ל ה"ד.

יוסף ג'רמון כולל עקס לע בען

לכל עניני הדף נא לפנות במייל ל:

germon73@hotmail.fr

ניתן למצוא את העלון באתר www.kollel-aixlesbains.fr

שהקב"ה רוצה בסופו של דבר יתקיים, הרשעים הגדולים שרצו להפריע ולשנות את תכנית העולם. נשארו בטפשותם, והתכנית של השי"ת כמות שהיא, ללא כל שינוי!

נפש שמשון "תהלים" מאת הרב פינקוס זצ"ל

עבודת ה' הרצויה בשמחה או ביראה?

עבדו את יהוה ביראה ונגילו בפרעה (ב, יב)

אך מאידך, הלא נאמר (להלן בף יב) "עבדו את ה' בשמחה", ובצדק עלול האדם לתהות: מהי עבודת ה' הרצויה. השמחה או ביראה? התשובה לכך מבאר רבינו יונה (על הרי"ף ברכות כא.), טמונה בסיום הפסוק: "נגילו בפרעה".

וטעם הדבר, הוא מבאר, כדי שלא ימשך מתוך השמחה לתענוגי העולם וישכח עניני הבורא, על כן צריך לערבב זה עם זה, כדי שיהיה על הקו הממוצע... שאף על פי שאצל בשר ודם היראה והשמחה הם דבר והפכו, שבשעה שהאדם מפתח מזולתו הוא עומד נרתע ודואג, אבל הקב"ה איננו כן, אדרבה: כשהאדם מתבונן בגדולתו וירא מפניו, ישמח ויגיל באותה יראה, מפני שבאמצעותה מתעורר לקיים המצוות, ושש ונעלם בקיומה, שיודע כי שכרו אתו ופעולתו לפניו. ועל שמחה כזו תמצא שאמר בפסוק "עבדו ה' ביראה", ובפסוק אחר "עבדו את ה' בשמחה", כלומר: תעבדו את ה' ביראה ובאותו היראה תשמחו ותגילו בה, ואף על פי ששמחה אחרת אסורה, כמו שהוזכר למעלה, שמחה זו מותרת ומחוייבת, כענין שנאמר "תחת אשר לא עבדת את ה' אלוךך בשמחה ובטוב לבב..."

כמוצא שלל רב "תהלים" בשם רבינו יונה

עבדו את יהוה ביראה ונגילו בפרעה (ב, יב)

היראה בעולם הזה השמחה לעתיד לבוא

כתוב במדרש שוחר טוב: "עבדו את ה' ביראה", וכתוב "עבדו את ה' בשמחה", אם ביראה איך בשמחה, ואם בשמחה איך ביראה?

אמר רב איבו: בשעה שאתה מתפלל להקב"ה, יהא לך שמח, שאתה מתפלל להקב"ה שאין כמוהו באלוקים. יכול שלא ביראה, תלמוד לומר "עבדו את ה' ביראה". אמר רבי אחא: "עבדו את ה' ביראה" בעולם הזה, אבל לעתיד לבוא "אחזה רעדה חנפים", ואתם תגילו ברעדה שאביא על אומות העולם, הוי "עבדו ה' בשמחה". הרי שלרעת המדרש היראה היא עתה, בעולם הזה, בעוד השמחה לעתיד לבוא.

כמוצא שלל רב "תהלים" בשם הרד"ק (תהלים ק, ב)